

УПРАВЛІННЯ РИНКОМ СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧИХ ПОСЛУГ: ПРОБЛЕМИ ТА ОСОБЛИВОСТІ

MANAGEMENT OF THE SPORT AND HEALTH SERVICES MARKET: PROBLEMS AND PECULIARITIES

УДК 796:005

<https://doi.org/10.32843/infrastruct43-34>

Леонова Ю.О.

к.е.н., доцент,
доцент кафедри менеджменту
фізичної культури
Харківська державна академія
фізичної культури

Бондар А.С.

к.фіз.вих. і спорту, доцент,
професор кафедри менеджменту
фізичної культури
Харківська державна академія
фізичної культури

Leonova Yuliia

Kharkiv State Academy of Physical Culture

Bondar Anastasiia

Kharkiv State Academy of Physical Culture

У статті виявлено й описано наявні проблеми в управлінні ринком спортивно-оздоровчих послуг, описано особливості управління таким ринком та визначено основні напрями ефективного вирішення виявлених проблем. Метод порівняння використано для виявлення і дослідження формування спортивної культури та культури «вболівання» в європейських країнах, а також виявлення основних ринкових інструментів господарювання на ринку спортивно-оздоровчих послуг розвинених країн. Метод синтезу використано для узагальнення інформації про основні джерела фінансування спорту в європейських країнах. Метод аналізу використано для виявлення існуючих проблем в управлінні вітчизняним ринком спортивно-оздоровчих послуг, особливостей управління таким ринком та визначення основних напрямів ефективного вирішення виявлених проблем. У процесі дослідження встановлено, що для ефективного управління ринком спортивно-оздоровчих послуг необхідно досягти максимальної в цих умовах ефективності використання обмежених ресурсів і суспільства для задоволення потреб населення у досліджуваній сфері.

Ключові слова: управління, ринок спортивно-оздоровчих послуг, фізична культура, спортивна індустрія, спортивна культура, джерела фінансування спорту, фізичний розвиток населення.

В статье выявлены и описаны существующие проблемы в управлении рынком

спортивно-оздоровительных услуг, описаны особенности управления таким рынком и определены основные направления эффективного решения выявленных проблем. Метод сравнения использован для выявления и исследования формирования спортивной культуры и культуры «вболывания» в европейских странах, а также выявления основных рыночных инструментов хозяйствования на рынке спортивно-оздоровительных услуг развитых стран. Метод синтеза использован для обобщения информации об основных источниках финансирования спорта в европейских странах. Метод анализа использован для выявления существующих проблем в управлении отечественным рынком спортивно-оздоровительных услуг, особенностей управления таким рынком и определения основных направлений эффективного решения выявленных проблем. В процессе исследования установлено, что для эффективного управления рынком спортивно-оздоровительных услуг необходимо достичь максимальной в данных условиях эффективности использования ограниченных ресурсов и общества для удовлетворения потребностей населения в исследуемой сфере.

Ключевые слова: управление, рынок спортивно-оздоровительных услуг, физическая культура, спортивная индустрия, спортивная культура, источники финансирования спорта, физическое развитие населения.

In article it is revealed and described the existing problems in management of the market of sports and health services, described features of management of such market and the main directions of an effective solution of the revealed problems are defined. It is established that narrow specialization of researches in the sphere of sports management and sports marketing which are conducted by scientists remains a problem. A method of comparison also a research of formation of sports culture and culture of "support" in the European countries and also identifications of the main market instruments of managing in the market of sports and health services of the developed countries are used for identification. A method of synthesis it is used for synthesis of information on the main sources of financing of sport in the European countries. A method of the analysis also definition of the main directions of an effective solution of the revealed problems is used for identification of the existing problems in management of the domestic market of sports and health services, features of management of such market. It is established that in the European countries, in particular and in Ukraine, the sums which are allocated for support and development of sport are insufficient therefore the governments and responsible persons need to develop the mechanism of improvement and optimization of this sphere and also to attract investors and sponsors. In the course of the research it is established that for effective management of the market of sports and health services it is necessary to reach the maximum efficiency of use of limited resources in these conditions and society for satisfaction of needs of the population in the explored sphere. For an effective solution of the existing problems in management of the market of sports and health services it is necessary to improve the domestic legislation; to create special group of experts that during the last time gained practical experience in management and legal regulation of professional sport; to responsible persons at the different levels of management to support performance of the constitutional providing guarantees of the rights of citizens to access to sports activities; to coordinate work on physical culture, sports and improving and sports activity; to increase transfer percent by outsourcing of function of monitoring of physical fitness of various groups of the population and maintaining registers of sports constructions of various forms of ownership; to reorient a system according to contents about maintaining on qualitative physical development of the population.

Key words: management, market of sports and health services, physical culture, sports industry, sports culture, sources of financing of sport, physical development of the population.

Постановка проблеми. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю негайного та ефективного розвитку сфер професійного та масового спорту в Україні. Проблемна сфера розвитку фізичної культури та спорту вимагає усвідомлювати складність завдань, які постають перед дослідниками сучасного етапу розвитку фізичної культури та спорту. Проблемою залишається вузька спеціалізація досліджень у сфері

спортивного менеджменту і спортивного маркетингу, які здійснюють учені. Також необхідно деталізувати вивчення проблем та особливостей управління ринком спортивно-оздоровчих послуг.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі питання ефективності управління спортивно-оздоровчою сферою проаналізовані в роботах таких учених, як: І. Стахів, С. Нікітенко, Н. Сятнікова, Н. Бачинська, В. Саричев, Н. Нерода,

Д. Бондар, С. Брякін та інші. Необхідність підвищення ефективності управління ринком спортивно-оздоровчих послуг зумовлюється особливостями галузі, зокрема тим, що у фізичній культурі виникає потреба одночасного вирішення питань управлінського, спортивного, фінансово-економічного, інноваційного, інвестиційного та психологічного характеру з організації спортивного процесу, а також безпосередньої участі у ньому суб'єктів та об'єктів спортивної галузі, що дуже важко поєднати в одних часових межах. Невирішеним питанням залишається відсутність методики з ефективного здійснення управлінських, спортивних, фінансово-економічних, інноваційних, інвестиційних і психологічних дій щодо організації спортивного процесу.

Постановка завдання. Мета дослідження – виявити і описати існуючі проблеми та особливості управління ринком спортивно-оздоровчих послуг.

Завдання дослідження:

- вивчити ринок спортивно-оздоровчих послуг;
- дослідити проблеми та особливості управління ринком спортивно-оздоровчих послуг;
- визначити основні напрями ефективного вирішення виявлених проблем.

Виклад основного матеріалу дослідження.

У роботі було використано теоретичні та практичні дослідження вітчизняних і зарубіжних учених, наукову літературу; також було використано такі методи:

- порівняння – для виявлення і дослідження формування спортивної культури та культури «вболівання» в європейських країнах; виявлення основних ринкових інструментів господарювання на ринку спортивно-оздоровчих послуг розвинених країн;

- синтезу – для узагальнення інформації про основні джерела фінансування спорту в європейських країнах;

- аналізу – для виявлення існуючих проблем в управлінні вітчизняним ринком спортивно-оздоровчих послуг, особливостей управління таким ринком та визначення основних напрямків ефективного вирішення виявлених проблем.

У сучасних умовах господарювання спортивно-оздоровча сфера як соціально-інститут і специфічний вид професійної діяльності активно впливає на розвиток здорового суспільства і зазнає глибоких кількісних, структурних і якісних перетворень. Зокрема, відсутність методик економічного аналізу діяльності спортивних споруд на ринку негативно позначається на [1; 3]:

- ефективності використання та цільової спрямованості бюджетних коштів, що виділяються на розвиток фізичної культури і спорту;

- інвестиційній активності (у тому числі іноземних інвесторів) у сфері будівництва, реконструкції, модернізації спортивних споруд та залучення нових технологій;

- стратегії розвитку спорту і побудові моделі спортивної індустрії країни;

- результативності фізичної підготовки спортсменів і якості надаваних фізкультурно-оздоровчих послуг населенню. Це зумовлює необхідність обґрунтування методики оцінки та виявлення факторів ефективності експлуатації та використання фізкультурно-спортивних споруд, що дозволяє визначити їх завантаження і реальну потребу регіону в об'єктах фізичної культури і спорту.

Управління фізичною культурою і спортом визначають як спосіб ціле-спрямованої дії керівника спортивно-оздоровчої організації на підлеглих та здійснення контролю за їх діяльністю. До економічних регуляторів, які використовуються в управлінні ринком спортивно-оздоровчих послуг, належать: бюджетне фінансування, капітальні вклади, дотації, економічні санкції, кооперування ресурсів, амортизаційні витрати, податки, матеріальне стимулювання [5].

Розвиток ринку спортивно-оздоровчих послуг робить суттєвий внесок в економіку багатьох країн, оскільки популяризація спорту призводить до зростаючого попиту на спортивні споруди та місця, де можна займатися спортом. У зв'язку з цим спостерігається збільшення кількості установ, що пропонують увесь спектр послуг у сфері фізичної культури і спорту: від стадіонів, спортивних залів і басейнів до спортивно-оздоровчих центрів. Отже, ринок спортивно-оздоровчих послуг – це складна система економічних відносин між виробниками та споживачами (клієнтами) спортивно-оздоровчих послуг, що визначається виходячи з можливості продавця без значних додаткових витрат реалізувати послугу на найближчій для покупця (клієнта) території із забезпеченням бажаних змін (тобто досягнення позитивного ефекту в довгостроковій перспективі) на користь одержувача послуги [4]. В Україні сфера послуг випереджає виробництво за темпами зростання та наявністю нових видів послуг, її пристосовуваністю до потреб ринку та споживача.

Основною рушійною силою динамічного розвитку будь-якого ринку спортивно-оздоровчих послуг є попит індивідуальних споживачів на спортивні продукти та послуги. Наприклад, саме глядач купує квиток на змагання й приходить до стадіону, він купує спортивну атрибутику з клубною символікою, вболівальник переглядає спортивні трансляції, підвищуючи тим самим рейтинг спортивних змагань та їх ринкову вартість в очах інвесторів, партнерів і рекламодавців. Попит споживачів на продукти сфери фізичної культури і спорту, крім загальної соціально-економічної ситуації в країні, багато в чому залежить від таких факторів, як [2; 4]:

- створення та формування певних спортивних традицій і моди на заняття спортом та відвідування спортивних змагань;

– цілеспрямована робота спортивних і спортивно-оздоровчих організацій щодо залучення глядачів та вболівальників до спортивних змагань;

– формування спортивної культури та культури «вболівання», що дуже важливо для успішного розвитку спортивно-оздоровчої сфери. У розвинених зарубіжних країнах така культура вже сформована. Наприклад, у США, Великобританії, Франції та Німеччині прийнято приходити на спортивні змагання цілими сім'ями, тому що це є історичною звичкою для населення цих країн.

Формування ринку спортивно-оздоровчих послуг пов'язано з використанням сучасних технологій, що істотно поглибить і розширить технологічні і функціональні зв'язки з іншими підсистемами національної економіки [6]. Більш повному залученню спорту в економічний обіг сприяє функціонування останнього на основі ринкових відносин, що значно розширює джерела фінансування спортивної діяльності.

Зазначимо, що інтеграція виробників спортивно-оздоровчих послуг у систему ринкових відносин призведе до зміни змісту і форми їхньої госпо-дарської діяльності. Як свідчить аналіз літературних джерел [4; 7], це виявляється в активному застосуванні ними таких ринкових інструментів господарювання, як підприємництво, маркетинг і спонсорінг. За сучасних умов підприємництво у спортивно-оздоровчій сфері стало найпоширенішою формою господарської діяльності на ринку спортивно-оздоровчих послуг розвинених країн, яке розвивається у двох напрямках: як малий спортивний бізнес та великий спортивний бізнес.

Підприємництво у спортивно-оздоровчій сфері дає змогу досить швидкого та ефективного просування на світовий ринок спортивно-оздоровчих послуг і є дуже привабливим для бізнесменів тому, що дає чималі переваги порівняно з іншими сферами економічної діяльності. Зокрема, досить привабливою є низька матеріаломісткість спортивно-оздоровчих послуг (у витратах на виробництво спортивно-оздоровчих послуг амортизаційні відрахування становлять від 8 до 41%) [4; 8]. Це означає, що для започаткування та здійснення підприємництва у сфері фізичної культури та спорту потрібен значно менший початковий капітал, ніж у галузях матеріального виробництва.

Підприємництво у сфері фізичної культури та спорту – це ініціативна, самостійна, здійснювана від свого імені, на свій ризик, під свою майнову відповідальність діяльність фізичних і юридичних осіб, яка спрямована на систематичне одержання доходу, прибутку від користування майном, виконання робіт і надання послуг щодо фізичного виховання й оздоровлення населення та спортсменів на комерційній основі [4]. Спортивно-оздоровча сфера – це одна з найважливіших сфер життя суспільства, яка покликана задовольняти потреби

людей і суспільства в цілому, а також зміцнювати здоров'я, вона виступає потужним економічним локомотивом, який може позитивно змінити ситуацію в Україні за належного її функціонування.

Розвиток ринку спортивно-оздоровчих послуг визначається суспільною потребою в підготовці висококваліфікованих спортсменів з метою підтримки престижу країни на міжнародній арені, проведення великих спортивних змагань і задоволення попиту населення на видовищні акції. В організації та фінансуванні такого ринку важливого значення набуває державна підтримка. Професійний спорт розвивається в межах комерційного сектора, тому тут держава виконує непряму регулюючу функцію із встановлення «правил гри», які виявляються в законодавчій базі.

Розкриваючи теоретичний зміст поняття «спортивно-оздоровча сфера», акцентується увага на такі основні характеристики, які спрямовані на вирішення соціально-економічних проблем: об'єднання суспільства, відволікання молоді від згубних звичок, профілактика захворювань, збільшення середньої тривалості та якості життя. Тому спортивно-оздоровчі послуги є об'єктами державного і недержавного регулювання. Виявлено, що можливості управління та регулювання ринку спортивно-оздоровчих послуг залежать від правильного вибору інструментів, методів і механізмів регулювання і визначаються наявними ресурсами та їх джерелами. При цьому метою ефективного управління таким ринком є досягнення максимальної в даних умовах ефективності використання обмежених ресурсів і суспільства для задоволення потреб населення у досліджуваній галузі. Основними засадами державного управління та регулювання спортивно-оздоровчих послуг є [1]:

– об'єктивність та неупередженість здійснення державного нагляду за спортивно-оздоровчими закладами;

– наявність підстав, визначених законом, для здійснення державного контролю в спортивно-оздоровчій сфері;

– відкритість та прозорість, плановість і системність державного нагляду у досліджуваній сфері;

– невтручання органа державного контролю у статутну діяльність спортивно-оздоровчого закладу, якщо вона здійснюється в межах закону.

Виходячи з аналізу зарубіжного досвіду, до основних джерел фінансування спорту можна віднести: надходження з державного бюджету; субсидії регіональної та місцевої влади; перерахування з різних громадських фондів; оплату населенням спортивно-оздоровчих послуг; відрахування від проведення лотерей і спортивних тоталізаторів; власну комерційну діяльність спортивних, спортивно-оздоровчих організацій, або спортивний маркетинг, що включає рекламно-спонсорську та

ліцензійну діяльність, продаж прав на трансляцію змагань тощо [5; 9].

Незважаючи на наявність однакових джерел фінансування, країни вирішують питання фінансування діяльності у сфері фізичної культури і спорту різним чином. Зокрема, участь в Олімпійських іграх німецьких і французьких спортсменів фінансується урядами цих країн. Спортсмени США і Великобританії відправляються на ігри за рахунок коштів, що надійшли від приватних осіб чи окремих фірм. Італійський спорт фінансується, в основному, з доходів від лотерей та футбольного тоталізатора. Крім того, лотереї поповнюють доходи спортивних організацій Австрії, Греції, Данії, Ірландії, Канади, Португалії, Фінляндії, Франції та інших країн. Іншу частину витрат покривають місцеві бюджети. Необхідно зазначити, що кошти місцевих бюджетів, в основному, спрямовані на стимулювання та розвиток масового і дитячого спорту. При цьому не враховуються внески приватного бізнесу, які складають 15-40% від спортивного бюджету країни. За обсягами річних видатків з усіх джерел фінансування з розрахунку на одну особу Україна майже у 30 разів поступається Фінляндії, у 15 разів – Японії та Австралії, у 10 разів – Німеччині [4; 10].

Як показують власні дослідження літературних джерел, нині непросто продемонструвати і вивчити систему фінансування олімпійського та неолімпійського видів спорту, розглядаючи положення справ у цій сфері в різних країнах. Фінансування системи олімпійського спорту повністю з державного бюджету є практично нереальним у зв'язку з економічною ситуацією у світі і зміною підходу до олімпійського спорту взагалі. Основні дані, знайдені у відкритих джерелах, є такими [1; 3; 5]:

Великобританія: за останні роки зросла роль Міністерства у справах спорту і Спортивної ради; активувався пошук нових джерел фінансування спорту, отримання фінансової підтримки з боку приватного сектору економіки. Останнім часом на підтримку та розвиток спорту у середньому виділяється 51 млн фунтів стерлінгів щороку;

Німеччина: держава надає підтримку громадським спортивним організаціям: Німецькому спортивному союзу (ДСТ), а також Національному олімпійському комітету у тих випадках, коли програми і заходи, які вони здійснюють, мають загальнодержавне значення. Останнім часом на підтримку та розвиток спорту у середньому виділяється 62,3 млн євро щороку;

Італія: управління спортивним бюджетом здійснює Національний олімпійський комітет Італії (КОНІ), 80 % бюджету складають прибутки від футбольного тоталізатора «Тотокальчо». Останнім часом на підтримку та розвиток спорту у середньому виділяється 49,9 млн євро щороку;

Канада: зростають державні субсидії на підготовку елітних спортсменів. Останнім часом на підтримку та розвиток спорту у середньому виділяється 47,1 млн канадських доларів щороку;

Україна: молодіжний спорт фінансово підтримують здебільшого батьки молодих спортсменів, дорослий спорт мінімально фінансується державою та спонсорами, більшу частину грошових коштів вкладають самі спортсмени. Останнім часом на підтримку та розвиток спорту у середньому виділяється 3,2 млрд грн щороку.

Необхідно зазначити, що в аналізованих країнах суми, які виділяються на підтримку та розвиток спорту, є недостатніми, тому урядам і відповідальним особам необхідно розробити механізм удосконалення та оптимізації цієї сфери, а також залучати інвесторів та спонсорів.

Аналізуючи вітчизняний ринок спортивно-оздоровчих послуг, необхідно порівняти дані про кількість дитячо-юнацьких спортивних шкіл та спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву за областями (табл. 1) [1; 4; 5].

Дані наведеної таблиці за 2017–2018 рр. дозволяють зробити висновок про таке:

- відбулося різке скорочення кількості дитячо-юнацьких спортивних шкіл та спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву за областями в Україні, що негативно позначається на розвитку вітчизняного ринку спортивно-оздоровчих послуг;

- найбільше скорочення кількості дитячо-юнацьких спортивних шкіл та спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву відбулося у Львівській, Хмельницькій та Дніпропетровській областях, що також негативно позначається на розвитку вітчизняного ринку спортивно-оздоровчих послуг;

- найменше скорочення кількості дитячо-юнацьких спортивних шкіл та спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву відбулося у Волинській, Закарпатській та Тернопільській областях, але у цих областях загальна кількість таких шкіл є невеликою;

- загалом відбулося скорочення кількості дитячо-юнацьких спортивних шкіл та спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву за областями в Україні на 155 шкіл, що негативно позначається на розвитку вітчизняного ринку спортивно-оздоровчих послуг.

Таким чином, скорочення кількості дитячо-юнацьких спортивних шкіл та спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву за областями в Україні насамперед пов'язане з недостатніми сумами, які виділяються на підтримку та розвиток спорту. Зокрема, в Україні виділені з державного бюджету 4,2 млрд грн у 2020 р. Міністерство спорту розподілить на молодіжні програми, забезпечення власного апарату і підтримку спорту високих досягнень, а дитячо-юнацькі спортивні школи

Таблиця 1

Аналіз кількості дитячо-юнацьких спортивних шкіл та спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву за областями в Україні

№	Області	Роки, шт.		Відхилення, шт.
		2017	2018	
1.	Вінницька	58	54	- 4
2.	Волинська	34	32	- 2
3.	Дніпропетровська	94	84	- 10
4.	Донецька	55	49	- 6
5.	Житомирська	46	40	- 6
6.	Закарпатська	33	30	- 3
7.	Запорізька	65	57	- 8
8.	Івано-Франківська	46	41	- 5
9.	Київська	57	51	- 6
10.	Кіровоградська	33	29	- 4
11.	Луганська	23	19	- 4
12.	Львівська	86	74	- 12
13.	Миколаївська	53	45	- 8
14.	Одеська	68	61	- 7
15.	Полтавська	48	40	- 8
16.	Рівненська	37	32	- 5
17.	Сумська	48	42	- 6
18.	Тернопільська	30	28	- 2
19.	Харківська	76	68	- 8
20.	Херсонська	39	34	- 5
21.	Хмельницька	43	32	- 11
22.	Черкаська	40	36	- 4
23.	Чернівецька	34	28	- 6
24.	Чернігівська	46	39	- 7
25.	м. Київ	89	81	- 8
26.	Україна, всього	1 281	1 126	- 155

отримають мінімальну суму, якої не вистачить на гідне спортивне виховання підростаючого покоління. Тому уряду і відповідальним особам необхідно розробити механізм удосконалення та оптимізації процесу фінансування цієї сфери.

На основі проведеного дослідження було виявлено такі основні про-блеми в управлінні ринком спортивно-оздоровчих послуг, як:

- низька доступність інформації про функціонування і розвиток фізичної культури і спорту;
- відсутня системність і послідовність в реалізації намічених заходів;
- не створена система моніторингу розвитку ринку спортивно-оздоровчих послуг;
- мінімальні зміни механізмів прийняття рішень;
- міжвідомче узгодження стратегічних завдань фізкультурно-спортивної політики залишається слабким, незважаючи на здійснювані зусилля зі створення нових координуючих структур;
- низький відсоток передачі на аутсорсинг функції моніторингу фізичної підготовленості різних груп населення та ведення реєстрів спортивних споруджень різних форм власності;
- відсутність уніфікованих стандартів якості надання фізкультурно-спортивних послуг;

– важливість фізичної культури і спорту для формування людського капіталу на обласному рівні в цілому тільки декларується. Через це залишається чимало невирішених проблем у сфері формування загального середовища, сприятливого для розвитку ринку спортивно-оздоровчих послуг;

– низькі координація та об'єднання ресурсів, наявних на державному і місцевому рівнях управління.

Особливостями управління ринком спортивно-оздоровчих послуг є:

- цілеспрямованість планування розвитку фізичної культури та спорту;
- наявність інтеграційних процесів, які спрямовані на приведення у відповідність вітчизняних управлінських стандартів і норм сфери фізичної культури і спорту до рівня провідних країн світу;
- наявність тенденції певного розвитку такого ринку;
- необхідність підвищення аналітичної обґрунтованості рішень із використання трудових ресурсів у цій сфері;
- труднощі в координації роботи з фізичної культури, фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності;

– необхідність розуміння ролі особистості в забезпеченні ефективної роботи спортивних організацій;

– здійснення управління майном підвідомчих установ та організацій, а також контроль за цільовим використанням спортивних споруд, зокрема на-вчальних закладів цієї сфери;

– можливість прийняття колективних управлінських рішень.

В умовах соціально-економічних змін і перетворень в українському суспільстві залишається актуальною необхідність державної підтримки сфери фізичної культури і спорту. Лише за умови ефективного державного регулювання можлива актуалізація та впровадження здорового способу життя, покращення фізичної підготовки людей різних вікових категорій, формування фізично і психологічно здорової особистості. Нині державне регулювання розвитку фізичної культури і спорту в Україні характеризується такими чинниками [3]:

– недостатньою увагою, яку держава приділяє цій галузі;

– низьким виконанням конституційного забезпечення гарантій прав громадян на доступ до занять спортом;

– падінням значущості моральних і патріотичних цінностей;

– недостатнім розвитком кадрового забезпечення і матеріально-спортивної бази, особливо в сільській місцевості;

– відсутністю спортивної інфраструктури, яка мала б забезпечити дитячо-юнацький спорт та щоденні рухові потреби населення, що в цілому загрожує зниженням рівня здоров'я та працездатності населення.

На відміну від розвинених країн, працедавці в Україні практично не заохочують працівників, які підтримують свою спортивну форму і ведуть здоровий спосіб життя.

Для ефективного вирішення існуючих проблем в управлінні ринком спортивно-оздоровчих послуг необхідно удосконалити вітчизняне законодавство; створити спеціальну групу фахівців, що протягом останнього часу придбали практичний досвід з управління та юридичного регулювання професійного спорту; відповідальним особам на різних рівнях управління підтримувати виконання конституційного забезпечення гарантій прав громадян на доступ до занять спортом; скоординувати роботу з фізичної культури, фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності; збільшити відсоток передачі на аутсорсинг функції моніторингу фізичної підготовленості різних груп населення та ведення реєстрів спортивних споруджень різних форм власності; переорієнтувати систему з утримання об'єктів на якісний фізичний розвиток населення.

Висновки з проведеного дослідження.

У процесі дослідження доведено необхідність підвищення ефективності управління вітчизняним ринком спортивно-оздоровчих послуг. При цьому з'ясувалося, що основною особливістю галузі є те, що у фізичній культурі виникає потреба одночасного вирішення питань спортивного, фінансово-економічного, інвестиційного, інноваційного, оптимізаційного та психологічного характеру з організації спортивного процесу, а також безпосередньої участі у ньому суб'єктів та об'єктів спортивної галузі, що дуже важко поєднати в одних часових межах. Дослідження показали, що в Україні, як і у багатьох країнах світу, навіть із розвинутою економікою, таких як Великобританія, Італія, Канада, Німеччина, нині існує проблема недостатнього державного фінансування сфери фізичної культури і спорту, саме тому фізкультурно-спортивні організації для надання якісних спортивно-оздоровчих послуг змушені шукати інші джерела фінансування в межах, встановлених законодавством. При цьому в нашій країні не менш актуальним залишається питання щодо ліцензування спортивно-оздоровчих послуг через відсутність уніфікованих стандартів якості їх надання та недосконалий механізм ліцензування, що значною мірою сповільнює розвиток ринку спортивно-оздоровчих послуг. Отже, загалом у роботі було виявлено й описано існуючі проблеми в управлінні ринком спортивно-оздоровчих послуг, досліджено особливості управління таким ринком та визначено основні напрями ефективного вирішення виявлених проблем, основними з яких є удосконалення вітчизняного законодавства, розроблення механізму удосконалення та оптимізації процесу управління ринком спортивно-оздоровчих послуг, залучення інвесторів та спонсорів, координація роботи з фізичної культури, фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності усіх суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, збільшення відсотку передачі на аутсорсинг функції моніторингу фізичної підготовленості різних груп населення та ведення реєстрів спортивних споруд різних форм власності.

Подальшому дослідженню підлягає вивчення основних підходів до підвищення ефективності управління вітчизняним ринком спортивно-оздоровчих послуг.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Бачинская Н. В., Сарычев В. И. (2018) Олимпийский и профессиональный спорт в Украине: проблемы и перспективы. *Вестник Днепропетровского национального университета имени Олеся Гончара*, № 2 (48), С. 98–103.
2. Нерода Н.Н. (2016) Характеристика европейської моделі професійного спорту та її відмінності від американської. *Спортивна наука України*, № 2 (72), С. 68–72.

3. Нікітенко С.В. (2016) Особливості фінансування фізичної культури та спорту в Україні. *Державне управління*, №1 (53), С. 54–58.

4. Стахів І.М. (2014) Основні засади державного регулювання спортивно-оздоровчих послуг. *Економічний форум*, № 4, С. 24–29.

5. Сятнікова Н.С. (2014) Сучасний стан фінансування Олімпійського руху в Україні. *Державне управління*, № 1, С. 34–38.

6. Alexander R. (2015) *Marketing Definitions : a Glossary of Terms*. Chicago : McGraw-Hill, 308 p.

7. Bairner A. (2014) *Sport, nationalism, and globalization: European and North American perspectives*. Albany : State University of New York Press, 298 p.

8. Crouhy M., Galai D., Mark R. (2016) *Risk Management*. New York : Yorks, 288 p.

9. Damodaran A. (2016) *Strategic Risk Taking: A Framework for Risk Management*. Pennsylvania : Pearson Prentice Hall, 322 p.

10. Jarvie G., Maguire J. (2014) *Sport and Leisure in Social Thought*. London : Routledge, 344 p.

REFERENCES:

1. Bachinskaya N.V., Sarychev V.I. (2018) Olimpiyskiy i professional'nyy sport v Ukraine: problemy i perspektivy [Olympic and professional sports in Ukraine: problems and prospects]. *Vestnik Dnepropetrovskogo natsional'nogo universiteta imeni Olesya Gonchara*, № 2 (48), pp. 98–103.

2. Neroda N.N. (2016) Kharakterystyka yevropeiskoi modeli profesiinoho sportu ta yii vidminnosti vid amerykanskoï [Characteristic of the European model of professional sport and its difference from the American]. *Sportyvna nauka Ukrainy*, № 2 (72), pp. 68–72.

3. Nikitenko S.V. (2016) Osoblyvosti finansuvannia fizychnoi kultury ta sportu v Ukraini [Features of financing of physical culture and sport in Ukraine]. *Derzhavne upravlinnia*, №1 (53), pp. 54–58.

4. Stakhiv I.M. (2014) Osnovni zasady derzhavnogo rehuliuivannia sportyvno-ozdorovchikh posluh [Basic principles of state regulation of sports and health services]. *Ekonomichnyi forum*, № 4, pp. 24–29.

5. Syatnikova N.S. (2014) Suchasnyi stan finansuvannia Olimpiiskoho rukhu v Ukraini [The current state of financing of the Olympic movement in Ukraine]. *Derzhavne upravlinnia*, № 1, pp. 34–38.

6. Alexander R. (2015) *Marketing Definitions : a Glossary of Terms*. Chicago : McGraw-Hill.

7. Bairner A. (2014) *Sport, nationalism, and globalization: European and North American perspectives*. Albany : State University of New York Press.

8. Crouhy M., Galai D. and Mark R. (2016) *Risk Management*. New York : Yorks.

9. Damodaran A. (2016) *Strategic Risk Taking: A Framework for Risk Management*. Pennsylvania : Pearson Prentice Hall.

10. Jarvie G. and Maguire J. (2014) *Sport and Leisure in Social Thought*. London : Routledge.